

Puzzel orde in de ruimte

Leerdoelen:

- De leerlingen kunnen suggesties geven voor het inrichten van hun eigen omgeving.
- Kunnen in de realiteit op een gepaste kaart een landelijke, stedelijke, toeristische en industriële omgeving herkennen en van elkaar onderscheiden.

Samenvatting:

Ruimtelijke ordening voor en door kinderen! Aan de hand van verschillende tekeningen puzzelen de leerlingen hun ideale leefomgeving. Komt er een park in het centrum of aan de rand van de stad? Mag het industrieterrein naast het bos liggen? En wat doen we met die speelzone...? Op zoek naar een compromis.

Uitgewerkte activiteit:

Als je Vlaanderen op de wereldkaart bekijkt, merk je dat we met z'n allen heel dicht bij elkaar leven. En toch zijn er 6 miljoen Vlamingen die allemaal in een mooi huis willen wonen, zo snel mogelijk met de auto van punt A naar punt B willen rijden, een leuke job willen in een fabriek of in het centrum, 's zondags willen gaan fietsen in de natuur én ook nog lekker en goedkoop willen eten.

Begrijp je het al? Voor al deze activiteiten hebben we ruimte nodig. Ruimte om te wonen, ruimte voor industrie, ruimte voor wegen, ruimte voor natuur én ruimte voor land- en tuinbouw.

Tijdens dit spel gaan we proberen om de beschikbare ruimte zo goed mogelijk te ordenen, zodat iedereen aan z'n trekken komt zonder de anderen daarbij al te veel te hinderen. We noemen dit de 'ruimtelijke ordening'.

Deze activiteit heeft als doel de leerlingen te laten nadenken en overleggen over de inrichting van de ideale stad.

Aan de hand van verschillende puzzelstukken (park, industrie, woningen, bos, speelzone, natuurgebied enz.) puzzelen de leerlingen de ideale leefomgeving.

Werkvorm: Groepsopdracht, puzzel, extra: rollenspel

Inkleding: De leerlingen worden stedenbouwkundigen.

Materiaal en voorbereiding:

Puzzelstukken afdrukken, knippen en lamineren.
Grondplan afdrukken en samenvoegen.

70 Puzzelstukken:

- Park -> 3 stukken
- Bos -> 10 stukken
- Speelzone -> 2 stukken
- Industrie -> 6 stukken
- Woonzone -> 15 stukken
- Landbouwgrond -> 15 stukken
- Sport en recreatiedomein -> 2 stukken
- Winkelcentra -> 5 stukken
- Parking -> 5 stukken
- School -> 2 stukken (basisschool en middelbaar)
- Beschermd natuurgebied -> 5 stukken

Grondplan:

Het grondplan is 7x7 vakjes groot, zodat er 49 stukken op het grondplan passen.

Extra: etiketten maken voor de rolverdeling.

Verloop activiteit:

- Inleiding: de leerkracht legt de opdracht uit, overloopt de verschillende puzzelstukken en verduidelijkt waar nodig.
  - Park
  - Bos
  - Speelzone
  - Industrie
  - Woonzone
  - Landbouwgrond
  - Sport en recreatiedomein
  - Winkelcentra

- Parking
  - School
  - Beschermd natuurgebied
- Verschillende groepjes: de klas wordt nu in groepjes verdeeld. De leerkracht bepaald zelf hoe groot de groepjes zijn, maar wij opteren voor groepjes niet groter dan 6 lln.
  - Opdracht: de verschillende groepjes krijgen vervolgens de opdracht om de 'ideale stad' te ontwerpen.
    - Hiervoor krijgen ze een **grondplan** en verschillende **puzzelstukken**. Ze zullen moeten overleggen om tot een **compromis** te komen. Er zijn meer puzzelstukken dan het aantal stukken dat nodig is om het grondplan te vullen. Deels hierdoor zullen de plannen van de groepjes verschillend zijn. Zo zal het ene groepje meer aandacht schenken aan groen in de stad, terwijl het andere meer aandacht heeft voor bijv. de afstand tussen woon-en werklocatie.
    - Tijdens het plannen zoeken de leerlingen **argumenten** voor hun invulling van het grondplan. Deze argumenten zullen ze tijdens het verdere verloop van het spel nog kunnen gebruiken (voorstelling en onderhandeling). De leerlingen leggen uit waarom ze bepaalde kaartjes op een bepaalde plaats hebben gelegd en waarom ze meer of minder kaartjes van een bepaald soort gebied gekozen hebben.
  - Voorstelling: de groepjes stellen hun ideale stad voor aan elkaar. Één iemand per groepje geeft uitleg bij de kaart (welke keuzes gemaakt werden en waarom), de andere leerlingen mogen vragen stellen. (15 min)
(De leerkracht observeert en maakt een synthese van de belangrijkste argumenten)
  - Syntheseopdracht: de verschillende groepjes krijgen nu de opdracht om met elkaar te overleggen, zodat er uiteindelijk 1 definitief grondplan wordt samengesteld. Dit proces (o.a. de discussie) wordt begeleidt door de leerkracht, die hen wijst op hun eigen argumenten uit de voorronde. Sommige gebieden zullen gemakkelijker ingevuld kunnen worden dan anderen.

Extra/optieel: rollenspel (3de graad)

*Er kan geopteerd worden om al tijdens de eerste oefening rollen toe te kennen.

Nadat de leerlingen deze oefening vanuit hun eigen perspectief hebben proberen maken, krijgen ze een nieuwe opdracht. De groep wordt herverdeeld en deze keer krijgen de leerlingen allemaal een bepaalde **rol toegekend**. Zo zijn er een aantal landbouwers en zakenmannen, een boswachter, een bakker, een winkeljuffrouw, een fabrieksarbeider, een natuurliefhebber, iemand van de jeugdbeweging, een buschauffeur en een heel aantal bewoners, zowel volwassenen als kinderen.

De leerlingen proberen opnieuw een gezamenlijke puzzel te maken, maar dit keer argumenteren ze vanuit hun rol. Zo zal een landbouwer bijv. meer landbouwgrond willen dan een zakenman.

Als leerkracht benadruk je regelmatig dat de leerlingen zich moeten inleven in hun rol.

Door dezelfde oefening te maken, maar met totaal verschillende personages, maken de kinderen kennis met enkele belangengeschillen. Wat voor de ene persoon belangrijk is, kan immers totaal onbelangrijk zijn voor een ander. Om tot een compromis te komen, zullen ze hun eigenbelang moeten aanpassen in het belang van de groep.

Besluit:

Tenslotte legt de leerkracht de link met de realiteit. Iedereen bekijkt de ruimtelijke ordening dus vanuit een ander perspectief. Het is belangrijk dat er zoveel mogelijk overleg plaatsvindt en dat er uiteindelijk zoveel mogelijk mensen instemmen met de plannen.

Nabespreking:

*Tip voor de leerkracht: vraag het structuurplan op van de eigen gemeente en vergelijk dit met het definitieve plan uit de oefening.

Evaluatie van de eigen leefomgeving:

- Wat zou beter kunnen in eigen dorp/stad?
- Wat is reeds goed op vlak van de ruimtelijke ordening?
- Waar zou jij later het liefst gaan wonen? Waarom? Is jouw keuze goed voor het milieu of niet? Waarom? (bijv. Zo kan je graag tussen het groen gaan wonen, maar een auto nodig hebben om te gaan winkelen, te gaan werken enz.)

Integratie EDO:

Deze oefening confronteert de leerlingen met de organisatie en problemen van de ruimtelijke ordening (nieuwe kennis). Aan de hand van deze oefening krijgen de leerlingen inzicht in de complexiteit van dit proces. Er komt immers heel wat bij kijken.

Tijdens dit spel hechten we veel belang aan de waarden en emoties van ieder individu. Elke persoon heeft z'n eigen karaktertrekken en achtergrond. Al deze intrinsieke en extrinsieke factoren bepalen de motivatie en de keuzes die iemand maakt.

Tijdens de nabespreking wordt aan de kinderen gevraagd waar ze later zelf willen gaan wonen. Deze vraag heeft als doel de leerlingen te doen nadenken over hun eigen keuzes. Elke keuze hieromtrent heeft immers z'n impact op ons milieu. (actiegerichtheid)

Bronnen:

- http://www.weidepoort.be/media/aanbod/57/Schuivenoord_spelhandleiding.pdf

Gelinkte activiteiten en leerdoelen:

- 3de graad, milieu, "Milieuwandeling door het dorp"